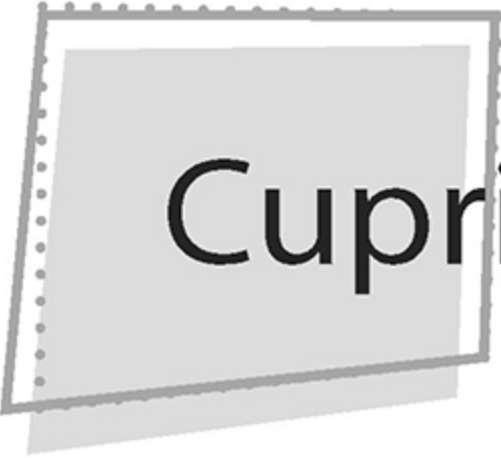

Cuprins sintetic

Secțiunea 1. Promovarea învățării pentru provocările actuale

1. Literația în aria de conținut: susținerea tuturor adolescenților pentru a învăța în noul context 32
2. Literația la adolescenți, diversitate și predare pentru elevii de azi 60
3. Cum să promovezi așteptări înalte în procesul de predare-învățare într-o epocă a standardelor și responsabilității 90
4. Metode alternative în proiectarea și predarea lecțiilor 114

Secțiunea 2. Cum să predai elevilor de azi

5. Înțelegerea și utilizarea textelor 144
6. Evaluarea continuă..... 176
7. Activarea cunoștințelor anterioare și motivarea înainte de lectura textelor..... 216
8. Dezvoltarea cunoștințelor și strategiilor legate de vocabular 242
9. Susținerea elevilor în aprofundarea lecturii..... 272
10. Susținerea elevilor în dezvoltarea abilităților de literație critică..... 304
11. Dezvoltarea competențelor de scriere a textelor la toate disciplinele... 332
12. Dezvoltarea abilităților de literație și a comunității în interiorul și în exteriorul clasei 368

Textele digitale

Confruntarea cu complexitatea **textelor digitale** – fotografii, media (televiziune, ziare electronice și desene animate), filme și imagini de pe internet – poate prezenta și mai multe provocări. Fiecare text digital este construit cu ajutorul unui limbaj creativ unic – cu diferite sisteme de genuri, gramaticale, sintactice, de simboluri, de scheme și de metafore. În textele digitale sunt încorporate valori și multiple perspective. Multe texte digitale, asemenea paginilor web și imaginilor de televiziune, sunt orientate spre afaceri și menite să aducă profit. Așa cum textele digitale sunt reprezentate în multe feluri, tot așa și oamenii experimentează textele digitale în multe moduri diferite: click de mouse, vizualizare și ascultare (Pailliotet, 2001).

Textele digitale sunt demne de atenție prin prevalența lor în viața elevilor. Imaginile digitale sunt peste tot și joacă un rol în modul în care oamenii văd realitatea. Textele digitale le permit adolescenților să aibă parte de tot felul de experiențe neoficiale sau chiar alternative cu literația, inclusiv prin intermediul blogurilor și fanzinelor, care sunt reviste publicate personal, tipărite sau online. Adolescenții de astăzi pot crea și consuma propriile texte digitale, multe dintre ele fiind nefamiliare și complicate pentru adulți. Pentru o trecere în revistă a modului în care textele digitale au devenit mai comune în școli în zilele noastre, citește **Rezumatul cercetării**.

Unele aspecte ale textelor digitale sunt similare textelor informative. Textele digitale cu un scop clar, cu o structură organizațională solidă și consistență a limbajului și reprezentărilor pot fi mai ușor de înțeles decât textele digitale care sunt haotice și dezorganizate. Textele digitale conțin de asemenea elemente unice. Gândește-te la paginile web, de exemplu. Cele mai simple, precum pagina oficială a unei școli reprezentată în figura 5.3, cuprind informații de bază și, poate, o bară de meniuri rudimentară: pagina principală, adresă de e-mail și o scurtă prezentare. Paginile web mai complexe (vezi figura 5.4) sunt tridimensionale, prezentând meniuri pe mai multe niveluri, butoane și imagini. Comparativ cu textele clasice, unele texte digitale reprezintă adevărate labirinturi de informații. Ai avut vreodată experiența de a vizita o pagină web complexă de pe care să nu mai știi cum să ieși? Pe de altă parte, chiar și cele mai

Textele digitale sunt din ce în ce mai comune în școlile de astăzi. Un număr în creștere de profesori din Statele Unite folosesc podcast-urile ca instrumente de predare.

Rezumatul cercetării

Cât de prevalente sunt computerele și textele despre tehnologie în clasele din ziua de azi?

- ▶ În toamna lui 2003, aproape 100% din școlile publice din Statele Unite aveau acces la internet, comparativ cu 35% în 1994.
- ▶ În 2003, 93% din clasele școlilor publice aveau acces la internet, comparativ cu 3% în 1994.
- ▶ În 2003, 95% din școlile publice cu acces la internet foloseau conexiune prin cablu. În 1996, conexiunile *dial-up* erau folosite de aproximativ 74% din școlile publice care aveau acces la internet.
- ▶ Probabilitatea de a utiliza conexiunile prin cablu crește odată cu dimensiunea școlii, de la 90% pentru școlile mici la aproape 100% pentru școlile mari în 2003.
- ▶ În 2003, școlile rurale aveau mai puține șanse (90%) decât școlile urbane (98%) și școlile suburbane (97%) să aibă acces la internet prin cablu.
- ▶ În 2003, 32% din școlile publice cu acces la internet aveau conexiune *wireless*, în creștere față de 23% în 2002.
- ▶ În 2003, proporția de elevi cu acces la computere conectate la internet în școlile publice era de 4,4 la 1, în scădere față de 12,1 la 1 în 1998, când a fost măsurată prima dată.
- ▶ Proporția studenților cu acces la computere conectate la internet era mai mare în școlile cu cea mai mare concentrare de sărăcie (procentajul elevilor eligibili pentru prânz gratuit sau cu preț redus) decât în școlile cu cea mai mică concentrare de sărăcie.

Sursa: National Center for Educational Statistics: www.nces.ed.gov.

complicate pagini web pot permite uneori o navigare ușoară datorită schemei de organizare utilizate de cei care le-au conceput.

Benzile desenate

Benzile desenate sunt un mediu tot mai popular, în special în rândul adolescenților. O carte de benzi desenate nu este nici o revistă de benzi desenate, dar nici un roman. Este o carte în care predomină grafica, uneori fără cuvinte, alteori cu cuvinte folosite ici și colo pentru a spune o poveste sau pentru a transmite semnificații. Acest gen poate include textul informativ sau narativ și poate apărea în formate digitale online.

El a devenit atât de popular în rândul adolescenților, încât mulți dintre aceștia își doresc să creeze propriile cărți de benzi desenate. Profesorii pot folosi asemenea cărți în avantajul lor nu doar datorită valorii lor motivaționale, dar și pentru valențele lor aplicative în contextul unor teme diferite. De exemplu, unele cărți de benzi desenate sunt folositoare în studiile sociale, acoperind probleme din sfera

imigrației, cum ar fi *The Arrival* (Tan, 2007), *Persepolis : The Story of Childhood* (Satrapi, 2003), *Persepolis 2 : The Story of Return* (Satrapi, 2004), *The Four Immigrants : A Japanese Experience in San Francisco* (Kiyama, 1999) sau *American Born Chinese* (Yang, 2006). Datorită formatului lor, mulți profesori le utilizează pentru a compara experiențe și a realiza conexiuni cu experiențele elevilor. Mulți profesori folosesc cărțile de benzi desenate în scopul suplimentării textelor mai convenționale cu un plus de motivație și relevanță (Boatright, 2010).

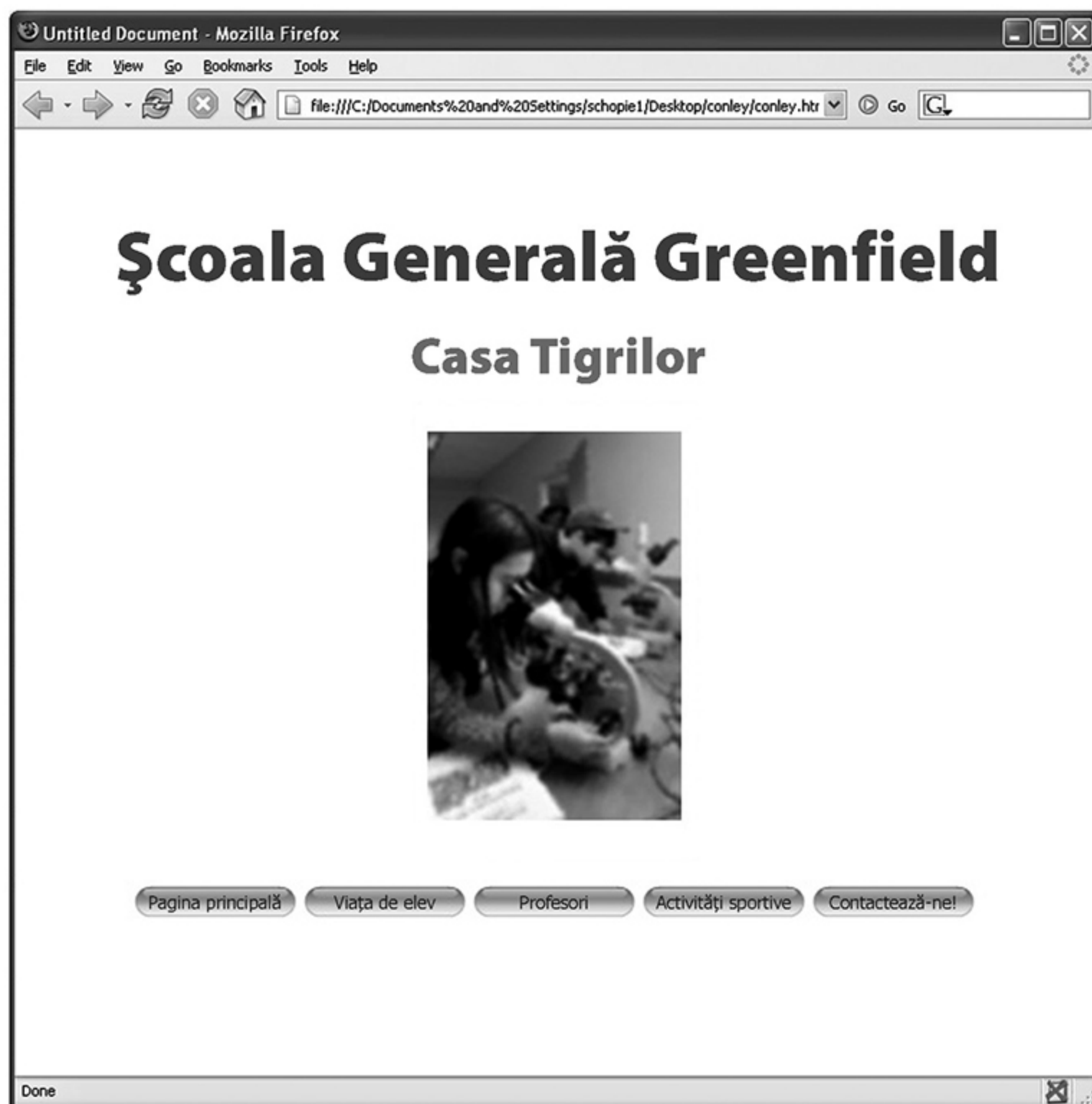

Figura 5.3. Exemplu de website simplu

**Mulțumiri speciale pentru Carnella Hughey și Rebecca Parker*

American Library Association deține un website despre Cărți de Benzi Desenate Remarcabile pentru Adolescenți, <http://www.ala.org/ala/mgrps/divs/yalsa/booklistawards/graphicnovelsforteens/gn.cfm>, și există multe alte pagini web de pe care pot fi descărcate gratuit astfel de materiale. Deoarece sunt foarte populare,

uneori există foarte puține restricții cu privire la conținutul cărților de benzi desenate, așa că profesorii ar trebui să verifice întotdeauna cu atenție dacă acesta este adecvat.

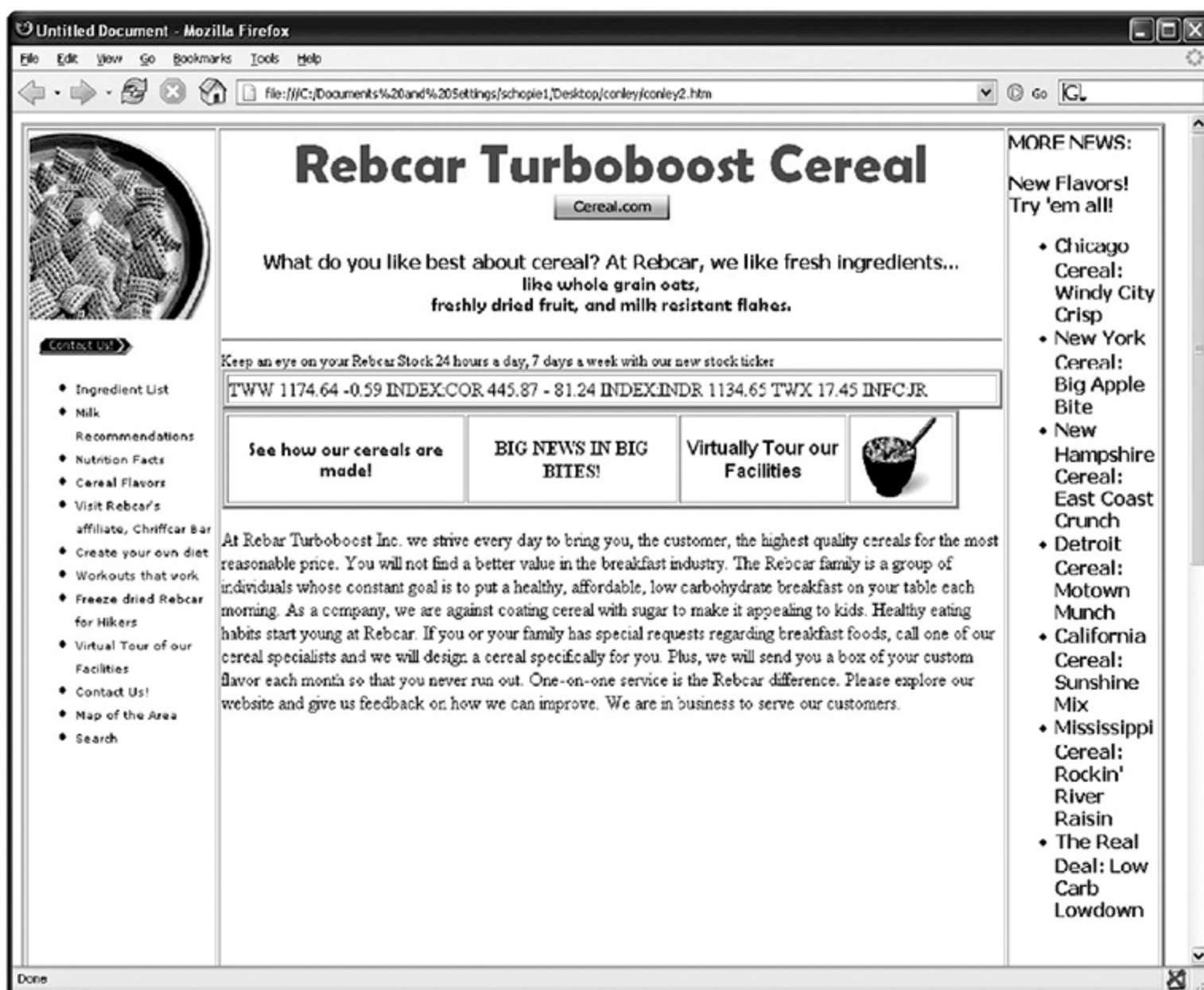

Figura 5.4. Exemplu de website complex

**Mulțumiri speciale pentru Carnella Hughey și Rebecca Parker*

Evaluarea complexității textului

Timp de mulți ani cercetătorii au încercat să înțeleagă ce anume face ca textele să fie mai mult sau mai puțin complicate pentru cititori. Primele eforturi s-au axat pe trăsături simple ale textelor, cum ar fi lungimea cuvintelor sau a enunțurilor. Studii mai recente evidențiază caracteristicile specifice textelor informative, narrative și digitale bine scrise sau bine concepute. Companiile care produc manuale și alte edituri comerciale realizează adesea propriile evaluări ale manualelor pentru a putea pune în vânzare cărți, alte materiale și software într-o manieră adecvată. Totuși, trebuie să privim cu precauție aserțiunile potrivit cărora anumite materiale sunt „perfect adaptate nivelului” elevilor. De obicei, acest lucru înseamnă că editorii au folosit o formulă de accesibilitate pentru a obține un punctaj mediu la

o testare specifică nivelului de studiu în discuție. Cea mai bună metodă de a evalua complexitatea unui text constă în evaluarea modului în care îl percep elevii. **Cercetarea-acțiune** propune câteva idei despre cum pot fi evaluate multiple tipuri de experiențe cu textele.

Cercetare- acțiune

Evaluarea textelor, a sarcinilor și a complexității din multiple perspective

Desfășoară următorul experiment simplu pentru a studia texte, sarcini și puncte de vedere individuale despre aspectele care diferențiază textele în simple și complexe.

1. Adună cinci sau șase selecții de texte pe care le întâlnești de obicei în școală, la muncă sau în timpul lecturii de plăcere. Alege texte pe care le consideri complexe și alte texte pe care le consideri relativ simple. Ordonează aceste texte de la cel mai simplu la cel mai dificil. Folosind evaluarea textelor așa cum este prezentată în acest capitol, măsoară complexitatea acestor texte. Descrie cum susțin sau infirmă aceste măsurători percepțiile tale cu privire la complexitatea acestor texte.
2. Acum fă o descriere în scris a sarcinilor pe care le realizezi de obicei pe baza fiecăruia dintre aceste texte (de exemplu, lectură, interpretare, aplicare, răspunsuri, scriere, cercetare, anchetă, evaluare sau analiză critică). Ordonează aceste sarcini de la cea mai simplă la cea mai complexă. Descrie modul în care aceste sarcini interacționează cu textele pentru a face experiența lecturii mai mult sau mai puțin dificilă.
3. Apoi, fă o listă a paginilor web pe care le vizitezi de obicei. Ordonează aceste pagini de la cea mai simplă la

cea mai complexă. Prin ce se aseamănă și prin ce diferă aceste pagini web de textele pe care le-ai studiat mai devreme? Cum se compară sarcinile pe care le implică aceste pagini web cu sarcinile atașate textelor?

4. Compară experiențele tale legate de aceste texte tipărite sau digitale cu experiențele celorlalți colegi ai tăi. Acordă o atenție deosebită situațiilor în care ai perceput textele și sarcinile ca fiind foarte complexe în timp ce alții le-au considerat relativ simple. Examinează de asemenea situațiile în care textele și sarcinile au fost simple pentru tine și foarte complexe pentru alții.
5. Realizează un raport cu privire la concluziile tale, ghidându-te după următoarele întrebări: Ce influență au motivațiile, cunoștințele și experiențele individuale asupra acestor diferențe de percepție? Având în vedere posibilitatea ca răspunsurile la texte să fie diferite, ținând seama și de complexitate, descrie câteva metode prin care va trebui să îți adaptezi strategia de predare pe bază de texte astfel încât toți elevii să învețe.

Formule de accesibilitate

O încercare de evaluare a complexității textelor, folosită în trecut, dar și astăzi, implică **formulele de accesibilitate**. Formula Fry din figura 5.5 este un exemplu în acest sens. Formulele de accesibilitate sunt bazate pe ideea conform căreia complexitatea textelor rezidă în lungimea cuvintelor și a enunțurilor. Simplu spus, cu cât cuvintele și propozițiile sunt mai scurte, cu atât lectura este mai ușoară, iar cu cât cuvintele și enunțurile sunt mai lungi, cu atât lectura este mai dificilă. Formule precum aceasta sunt folosite adesea ca tehnică de marketing în cazul textelor : „Toate aceste cărți sunt potrivite nivelului de lectură al clasei a șaptea – perfecte pentru elevii dumneavoastră ! ”. Multe formule au fost computerizate astfel încât profesorii să poată introduce texte cu un nivel necunoscut de accesibilitate și să obțină un număr reprezentând complexitatea lor. Folosind un procesor de text de tipul Microsoft Word, verificați opțiunea „Instrumente”. Cele mai multe programe de procesare de text oferă opțiunea de a furniza statistici cu privire la accesibilitatea textelor selectate.

Câteva exemple vor demonstra cât de limitativă este accesibilitatea în calitate de concept care reflectă experiențele cititorului în raport cu textele moderne. De exemplu, analizarea unui text în sine lasă pe dinafară multe alte aspecte importante ale utilizării textelor, cum ar fi ceea ce preferă și știe deja cititorul. Noțiunea de accesibilitate exclude de asemenea ceea ce cititorii trebuie să *facă* cu textele. Analizează diferențele de complexitate dintre următoarele sarcini :

- ▶ Scrie toate cuvintele din text.
- ▶ Reformulează textul cu cuvintele tale.
- ▶ Explică ce semnificație au cuvintele din text.
- ▶ Aplică cuvintele din text într-o împrejurare similară unei situații din viața ta.

Observă cum variază aceste sarcini de la foarte simplu la complex. Diferențele rezidă în cerințele de a colecta și integra tot mai multă informație. Ultima sarcină, aplicarea cuvintelor la propria experiență, poate fi extrem de complexă pentru indivizii care nu s-au confruntat niciodată cu ceva care să semene cu ceea ce descrie textul.

Liste de control al accesibilității

Listele de control al accesibilității confirmă faptul că nu doar măsurarea lungimii cuvintelor și enunțurilor definește complexitatea unui text. În realitate, lista de control al accesibilității din figura 5.6 a fost modificată față de cea originală (Irwin și Davis, 1980) pentru a fi utilizată atât la evaluarea textelor digitale, cât și a celor tipărite. Profesorii folosesc liste de control al accesibilității asemenea celei prezentate pentru a face predicții cu privire la experiențele elevilor cu textele, bazate în mod ideal pe experiențele anterioare ale profesorului în predarea și învățarea cu ajutorul textelor.